

Notulen ledenvergadering LOPOR d.d. 13 april 2019

Locatie: VISIOM, Barchman Wuytierslaan 10, 3818 LH Amersfoort

Genodigd:

Leden van de vereniging LOPOR, overige pleegouderraden

Gasten: Peer van der Helm, Hans Kodde, Wilma Duitscher

Aanwezig:

Vanuit de pleegouderraden:

Albert Elzinga (bestuursvoorzitter LOPOR), Caro Helder (POR Elker), David Vroonland (POR Entrea/Lindenhout), Wim de Jonge (POR Enver), Aad Koolaard (POR Horizon), Harold Bovelanders en Ingrid Hoffman (POR Juzt), Marijke Brouwer (POR Pactum), Gerarda Bosland (POR Timon), Annette Blaauw (POR Yorneo), Leo Lancker (POR Youké) en Henriette Post (POR Vitree/bestuurslid LOPOR)

Gasten: Hans Kodde en Wilma Duitscher (ochtend) en Peer van der Helm (middag)

Afwezig met kennisgeving:

POR Combinatie Jeugdzorg, POR Kenter, POR Spirit en POR Xonar

Notulist: Marion van den Eijnde (niet aanwezig i.v.m. vakantie, de notulen worden vanaf een geluidsopname gemaakt. Als gevolg van een technisch probleem is het eerste deel van de vergadering niet opgenomen en hierdoor beperkt genotuleerd)

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom op deze nieuwe locatie nabij station Amersfoort.

2. Mededelingen en presentie

De voorzitter geeft aan dat hij kort voor de vergadering nog contact heeft gehad met Wilma Duitscher omdat zij graag samen met Hans Kodde een presentatie wilden verzorgen over het programma de Versterking van de kracht van pleegouders. Ondanks het drukke programma van vandaag met vele huishoudelijke zaken is besloten om de gevraagde 20-30 minuten spreektijd in het morgengedeelte in te passen. Hans en Wilma hebben aangegeven dan graag aan het begin van de vergadering te willen spreken. We zullen dus met dat onderwerp beginnen vandaag.

Bericht van verhindering is ontvangen van POR Combinatie Jeugdzorg, POR Kenter, POR Spirit en POR Xonar. POR Elker wist gisteravond nog niet of ze het zouden redden, maar is gelukkig toch aanwezig. Caro Helder, die namens hen aanwezig is, wordt in het bijzonder welkom geheten.

De voorzitter blikt ten slotte kort terug op de periode gelegen tussen nu en de vorige LOPOR-dag. Er is in die tussentijd veel gebeurd, mede door de contacten met het KRO-NCRV-programma de Monitor. Helaas zijn de verhalen/situaties die vanuit de LOPOR zijn aangeleverd als niet voldoende interessant/concreet beoordeeld. Vooral het feit dat betrokkenen vanuit de LOPOR hun casussen in anonimiteit wilden delen leek op bezwaren te stuiten, terwijl er uiteindelijk in de uitzending toch sprake was van een anonieme casus. Degenen die de uitzending van begin februari gezien hebben waren het er doorgaans wel over

eens dat de problematiek rond breakdowns bij pleegouders toch enigszins teleurstellend in beeld is gebracht.

3. Presentaties Hans Kodde en Wilma Duitscher i.h.k.v. het project Versterking van de kracht van pleegouders.

Hans Kodde treedt op namens Jeugdzorg Nederland (“JN”) en geeft een presentatie van het programma ‘Versterken van de kracht van pleegouders’. Dit is een programma waar JN, de Nederlandse Vereniging van Pleeggezinnen (“NVP”) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (“VNG”) samen met vele betrokkenen aan werken. Eén van de speerpunten waar op dit moment veel aandacht voor is is het creëren van een online informatieplatform voor pleegouders. Het platform moet een plek worden waar pleegouders alle informatie kunnen vinden die ze nodig hebben om hun rol als pleegouder zo goed mogelijk in te kunnen vullen, met onder andere online scholingen, een (landelijke) lijst van cursussen en trainingen die gegeven worden door diverse zorgaanbieders, een overzicht van de afspraken omtrent financiën maar ook een plek waar pleegouders met professionals samenwerken, bijvoorbeeld aan nieuwe trainingsvormen. Hans houdt zijn verhaal aan de hand van een PowerPointpresentatie die ter beschikking van de POR-ren zal worden gesteld via het secretariaat en ook bij dit verslag wordt opgenomen als bijlage.

Wilma Duitscher heeft een eigen bureau en is vanuit haar werkzaamheden voor De Betekenisjagers betrokken bij het actieprogramma “Versterking van de kracht van pleegouders”. We kennen haar als pleegmoeder en actief lid van de LOPOR namens POR De Rading. Het accent van haar bijdrage ligt op wat pleegouders nodig hebben en (elkaar) kunnen bieden bij het groeien in hun rol. Ook haar bijdrage is aan de hand van een PowerPointpresentatie die zal worden gedeeld en als bijlage bij dit verslag is opgenomen.

De voorzitter dankt Hans en Wilma voor hun bijdragen. Hij constateert dat er veel geïnvesteerd wordt in de kennis en kunde van pleegouders. Dat roept bij hem wel de vraag op of daar ook goed mee omgegaan zal worden door de instellingen voor pleegzorg, maar vooral ook de gecertificeerde instellingen. Eén van de problemen waar binnen de LOPOR vaak aandacht voor gevraagd wordt is namelijk de positie van de pleegouder als gesprekspartner. Vaak is de indruk dat men het lastig vindt om om te gaan met mondige pleegouders en met dit programma wordt juist geïnvesteerd in die mondigheid. Hij geeft dit element graag aan Hans en Wilma mee bij de verdere uitrol van dit actieprogramma.

Hans en Wilma geven aan het gesprek in een setting als deze bijzonder op prijs te stellen en zouden graag op de eerstvolgende LOPOR dag terugkomen voor een update van de verdere ontwikkelingen rond dit actieprogramma. Dat wordt in beginsel afgesproken.

4. Notulen en actiepunten LOPOR-dag 24 november 2018

- De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.
- Enkele pleegouderraden geven aan niet alle mails vanuit de LOPOR, waaronder de nieuwsbrieven/LOPOR-updates te ontvangen. Deze worden echter naar dezelfde mailadressen gestuurd als de uitnodiging voor de LOPOR-dag. De betreffende pleegouderraden gaan intern na hoe het kan dat sommige mails niet doorkomen en andere wel. Algemene mailadressen van de pleegouderraden die nog niet bekend zijn bij de LOPOR zullen worden toegestuurd aan loporinfo@gmail.com zodat de mailinglijst up-to-date blijft.

- Ingrid Hoffman vraagt hoe het staat met de website. Frans Louwen heeft gevraagd of haar zoon dit wil doen maar die heeft hier verder niets meer van gehoord. Het bestuur geeft aan dat de opzet van de website in handen van Frans lag en nog niet van de grond is gekomen. Het bestuur is via de voorzitter nu in gesprek met een serviceprovider die niet alleen de website in de lucht kan houden, maar ook op aangeven van het bestuur deze kan bijwerken/onderhouden. Caro Helder van POR Elker geeft aan vrijwillig hierbij een rol te willen spelen. Zeker als de rol beperkt is tot aanlevering van ideeën en/of materiaal en de concrete uitvoering aan een externe serviceprovider kan worden uitbesteed. Het bestuur maakt graag gebruik van dit aanbod en zal hierover met haar in gesprek gaan en eventueel opvolgen richting de beoogde externe serviceprovider.

5. Jaarverslag 2018

Vanuit de vergadering en het bestuur klinkt dat men het vertrek van Frans Louwen erg jammer vindt, hoewel er begrip is dat hij zijn bestuurstaken niet meer kon combineren met zijn andere werkzaamheden. Ingrid Hoffman heeft van Frans de vraag meegekregen hoe het contact met de NVP nu geregeld is. Dit was een taak van Frans. Albert geeft aan dat het contact met de NVP nog steeds moeizaam verloopt. Het bestuur voelt zich soms gepasseerd en onvoldoende geïnformeerd. Omdat er sprake is van botsende karakters van de LOPOR-voorzitter en NVP-directeur is destijds Frans naar voren geschoven als contactpersoon. Het bestuur zal in de eerstvolgende bestuursvergadering iemand aanwijzen die de plaats van Frans inneemt. Daarnaast is de NVP gevraagd om de informatie bestemd voor de LOPOR te delen via Loporinfo@gmail.com, zodat niet alleen aan de aangewezen contactpersoon, maar alle bestuursleden kennis kunnen nemen van de informatie die gedeeld wordt. Gevraagd wordt of er vanuit de vergadering belangstelling is om als bestuurslid toe te treden en te fungeren als contactpersoon met de NVP. Niemand meldt zich vooralsnog. Bestuur en leden zijn het erover eens dat het wenselijk is om over de ‘persoonlijke hobbels’ heen te stappen en te komen tot een goede samenwerking met de NVP, waarbij onderkend wordt dat dat dan wel van twee kanten moet komen.

6. Financieel jaarverslag 2018/verslag kascommissie

- Opgemerkt wordt dat een aantal leden achter loopt met het betalen van de contributie. Het bestuur geeft aan hier zelf ook aandeel in te hebben door het late moment waarop de contributie-inning werd gestart (november 2018) en door onvoldoende alert te zijn geweest voor wat betreft de betalingsherinneringen inzake voorgaande jaren. Als David Vroonland in deze vergadering wordt verkozen tot nieuw bestuurslid zal hij het penningmeesterschap op zich nemen. De nota's voor 2019 en de aanmaningen inzake voorgaande jaren liggen klaar om verstuurd te worden. Vanuit de vergadering wordt aangegeven dat het goed is dat het bestuur de hand in eigen boezem steekt, maar dat ook pleegouderraden en hun organisaties adequater met de facturen mogen omgaan. Toegezegd wordt dat de aanwezige pleegouderraden – indien van toepassing - een kopie krijgen van de aanmaning gericht aan hun organisatie. Doel is alle achterstallige contributies met hulp van de POR-ren alsnog te innen. Voor de nieuw aanwezige POR-ren legt de voorzitter uit dat via Jeugdzorg Nederland met de pleegzorgorganisaties is afgesproken dat de instelling de contributie van de LOPOR betaalt wanneer hun POR aangeeft aangesloten te willen zijn bij de LOPOR. Het gaat om een variabele, kostendekkende contributie die in de beginjaren 1000 euro per jaar bedroeg en op dit moment 300 euro per jaar. De hoogte van de contributie wordt jaarlijks vastgesteld tijdens de LOPOR-dag.

- De kascommissie bestaande uit Wim de Jonge en Leo Lancker adviseert de vergadering de jaarstukken goed te keuren, het bestuur decharge te verlenen voor het gevoerde beleid en de penningmeester voor het gevoerde beheer. Zij hebben de stukken gecontroleerd en geen onregelmatigheden aangetroffen. De vergadering gaat met hun voorstel akkoord en de stukken worden ongewijzigd vastgesteld.

7. Begroting 2019/vaststelling contributie 2019

De begroting 2019 wordt goedgekeurd. De contributie wordt voor 2019 gehandhaafd op 300 euro, met het risico 2019 af te sluiten met een klein verlies. Het bestuur wil het eigen vermogen echter niet verder laten groeien. Er is voldoende in kas om een klein verlies op te vangen. De vergadering gaat akkoord. Van Leo Lancker komt het advies verder te professionaliseren in die zin dat er naast het werk van vrijwilligers ook bepaalde betaalde diensten worden ingehuurd. Het bestuur is het hiermee eens en geeft aan dat als gevolg hiervan de contributie op termijn wel weer wat kan gaan stijgen.

8. Bestuursverkiezing

David Vroonland (POR Entrea/Lindenhout) wordt bij acclamatie benoemd tot nieuw bestuurslid. Andere kandidaten voor een bestuursfunctie hebben zich niet gemeld. David zal het penningmeesterschap overnemen van Karin die heeft toegezegd het secretariaat op zich te nemen – in samenwerking met de ambtelijk secretaris - nu zich nog geen nieuwe kandidaat voor die functie heeft gemeld. Dan bestaat het bestuur uit Albert Elzinga (voorzitter), Karin Gruyters (de huidige penningmeester en vanaf volgende bestuursvergadering secretaris), Henriëtte Post (algemeen lid) en David Vroonland (beoogd penningmeester). De invulling van het secretariaat door Karin Gruyters wordt gezien als een tijdelijke oplossing. De vacature voor een secretaris en vijfde bestuurslid blijft bestaan.

Marijke Brouwer geeft aan ervaring te hebben als secretaris. Zij wordt door Henriette uitgenodigd over een bestuurslidmaatschap na te denken en desgewenst een paar bestuursvergaderingen bij te wonen.

9. Rondje PORren

Het rondje PORren wordt beknopt gehouden i.v.m. de presentaties van Hans Kodde en Wilma Duitscher eerder deze ochtend, en de komst van gastspreker Peer van der Helm om 13.00 uur.

Wim de Jonge (POR Enver):

- De POR moet nog wennen aan de cultuuromslag na de fusie van Flexus Jeugdplein, Stek Jeugdhulp en Trivium Lindenhof. De gefuseerde organisatie Enver is veel groter en communiceert zakelijker wat een goede en efficiënte voorbereiding van de POR vergt om punten aan de orde te stellen.
- De pleegzorgmanager gaat weg, er zijn vijf gebieden met een gebiedsmanager waar ook de pleegzorgwerkers onder vallen. Het Centrum Pleegzorg heeft een meer administratieve functie gekregen. Er is (crisis)overleg geweest tussen de POR-voorzitter, de bestuurder en de pleegzorgmanager. De POR maakt zich zorgen dat expertise verdwijnt. De hoop was dat het Centrum Pleegzorg behouden zou kunnen worden als expertisecentrum waar ook pleegzorgwerkers terecht kunnen, dat lijkt niet het geval. Binnenkort hoort de POR hier meer over.

Aad Koolaard (POR Horizon):

- Bij Horizon is veel verloop geweest van personeel, zoals al in de NRC heeft gestaan, 22 procent van de medewerkers is weg. Met de POR zelf gaat het goed, er komen thema-avonden aan en de POR is betrokken bij een pleegzorgavond voor alle pleegouders binnen de gemeente Zuidplas.

David Vroonland (POR Entrea/Lindenhout):

- Het fusieproces is in volle gang, de POR is nu bezig met het veranderen van de statuten.
- Komende week organiseert de POR in Gelderland een mini-conferentie voor pleegouders over onder andere het omgaan met biologische ouders en trauma's. Er zijn 65 aanmeldingen.

Marijke Brouwer (POR Pactum):

- De POR heeft advies kunnen geven en voelt zich goed gehoord in de fusie (tussen Pactum Jeugd- en Opvoeghulp, Vincent van Gogh (geestelijke gezondheid), de Conrisq Groep (Bijzonder Jeugdwerk, de Rooyse Wissel, de OG Heldringstichting en Ambulatorium en Pact18). De tevredenheidscijfers zijn goed en Pactum sluit aan bij verbetertrajecten binnen de organisatie die tot doel hebben de gefuseerde organisaties van elkaar te laten leren.
- Er loopt een traject om pleegouders meer stem te geven.
- De contactavonden van de POR lopen minder goed, waarschijnlijk omdat ze toevallig steeds samenvallen met de contactavonden (met o.a. lezingen) vanuit de gemeente Apeldoorn e.o. voor pleegouders, maar ook voor steungezinnen, een uitgekledde vorm van pleegzorg die erg goed loopt. Naar de data van de avonden wordt gekeken.
- Afgelopen jaar hebben de fusies centraal gestaan, nu wil de POR weer met de eigen punten aan de slag, dit zijn de punten zoals die ook tijdens de LOPOR-dag aan de orde komen.

Gerarda Bosland (POR Timon)

- Contacten verlopen soms stroperig. Het duurt lang voor er gereageerd wordt op mails.
- De POR wil meer in het vizier komen bij pleegouders.
- Het bestuur van Timon is eens in de vier maanden bij de POR-vergadering aanwezig. De POR wordt door het bestuur uitgenodigd om met ideeën te komen, de POR is bezig een weg te zoeken om hier invulling aan te geven. Vanuit de vergadering wordt aangegeven dat een frequentie van eens in de vier maanden misschien wat laag is.

Leo Lancker (POR Youké)

- Er is sinds februari een nieuwe bestuurder, hiermee is een gesprek geweest.
- Pleegzorg is regio-gebonden, zoals ook Wim (POR Enver) aangaf. Er zijn zorgen over het behoud van expertise.
- Wet AVG (privacy)-wetgeving wordt eenzijdig uitgelegd waardoor rechtstreekse communicatie met de achterban bijna niet meer mogelijk is. De POR overweegt de gang naar geschillencommissie of (als privépersoon) naar de rechter om de impasse te doorbreken. Pleegouders zouden toestemming moeten geven benaderd te worden door de POR terwijl dit niet nodig is omdat de POR onderdeel is van de organisatie.

Peer van der Helm (die inmiddels ter vergadering gearriveerd is): binnen ons lectoraat hebben we een team van drie jeugdrechtsjuristen, hier kun je gratis terecht om informatie in te winnen.

Ingrid Hoffman/Harold Boveland (POR Juzt)

- Er is door de POR een besloten Facebookgroep gestart voor pleegouders. Hierin is men nog enigszins zoekende. Ingrid: het is wel nuttig en werkt goed, mensen moeten wel enthousiast gemaakt worden om lid te worden. Er zijn nu 75 leden op een bestand van 500 pleeggezinnen. Reacties zijn wisselend; niet iedereen plaatst relevante zaken. Ingrid geeft aan dat de monitoring die zij momenteel zelf doet een hele klus is.
- Fusie met Amarant is in volle gang en moet eind van het jaar rond zijn. Amarant is niet gewend aan een pleegouderraad dus de POR wil zichzelf stevig positioneren voordat de fusie rond is. In het fusieproces vergeet het bestuur de POR soms te informeren.

Annette Blaauw (POR Yorneo)

- Er is een verschuiving geweest binnen de POR. Vier leden zijn vertrokken en er zijn drie nieuwe leden.
- De POR vergadert periodiek met Raad van Toezicht, Cliëntenraad, bestuurder en jeugdzorg.
- Er is een goede, open samenwerking met bestuurder. De POR wordt bij veel zaken betrokken.
- Bestuurder gaat in gesprek met de POR over knelpunten binnen pleegzorg die naar boven zijn gekomen in een onderzoek vanuit de Cliëntenraad onder pleegouders (zie ook vorige vergadering) en in de uitzending van De Monitor in februari. Annette bespreekt de uitkomsten uit het onderzoek ook met pleegzorgwerkers en gedragswetenschappers.

10. Gastspreker Peer van der Helm. Presentatie: “Het is geen gebroken been.”

Na een korte lunchpauze krijgt gastspreker Peer van der Helm het woord. Hij is lector Residentiële Jeugdzorg bij het expertisecentrum Jeugd van Hogeschool Leiden. Van der Helm: Ik bemoei me ook met gezinshuizen en maatschappelijke opvang. We doen onderzoek naar het klimaat voor kinderen die het niet getroffen hebben in de samenleving, niet alleen in Nederland maar ook in andere landen, zo ga ik morgen naar Kosovo. Ook zijn we bezig met de organisatie van pleegzorg in Estland, in plaats van die grote jeugdzorginstellingen die er vanuit de Sovjet-tijd nog zijn.

Ook Peer van der Helm doet zijn verhaal aan de hand van een PowerPointpresentatie. Deze wordt eveneens als bijlage bij dit verslag gevoegd. Aan de hand van deze presentatie (“Het is geen gebroken been”) betoogt Van der Helm nog het volgende.

Voor ontwikkelingen in de pleegzorg, gezinshuizenzorg en residentiële zorg geldt dat veel dingen op het moment verkeerd gaan. We hebben sinds 1 januari van dit jaar al te maken met het 7^e geval van suïcide in de gesloten jeugdzorg. Dat gaat gewoon niet goed, maar er zijn alternatieven voor.

Volgens de rapporten behoren Nederlandse kinderen tot de meest gelukkige en best opgeleide kinderen. Van de opvoedproblemen die we hebben gaat 95 procent vanzelf over. Kinderen, met name adolescenten willen vooral gewoon zijn, gewoon bij hun ouders wonen, verbondenheid, naar school gaan, competentie en ook nog iets zelf in te brengen hebben, autonomie. Deze punten vormen de basis van de opvoeding. (Van der Helm verwijst naar zijn eigen [website](#) waar artikelen zijn te vinden die hij hierover geschreven heeft.)

Geld voor jeugdzorg verkeerd besteed

Van het geld in de Jeugdzorg gaat 95 procent naar de 95 procent van de problemen die vanzelf over gaan. Daarover maakt Van der Helm zich zorgen. Gemeenten hebben de poorten van de jeugdhulp

wagenwijd opengezet waardoor tekorten ontstaan die weer ten koste gaan van de budgetten van de kinderen die het echt nodig hebben. Als kinderen in een gezinshuis gestabiliseerd zijn moeten ze weer terug naar een pleeggezin, vanwege de lagere kosten. Gevolg is echter dat pleegouders met een enorm probleem worden opgezadeld, want deze kinderen krijgen wéér een overplaatsing.

Kinderen op drift

Van der Helm gebruikt altijd de metafoer van de mosselen. Als mosselen zich niet aan elkaar vasthouden spoelen ze de zee in en zijn ze verloren. Verbondenheid is heel belangrijk. In Nederland is een groot aantal kinderen aan het zwerven door jeugdzorg heen; door pleegzorg, gezinshuizen en instellingen. Zoals ook Alicia uit de gelijknamige [documentaire \(2Doc, november 2017\)](#). Aan het eind van de film kon je zien aankomen dat het nu niet goed met haar gaat. We hebben het gewoon niet goed gedaan.

Van der Helm vertelt over een meisje dat een suïcidepoging heeft gedaan: in een half jaar tijd is ze door 15 instellingen gesleept en de problemen werden steeds groter. (Zie ook de uitzending van [Nieuwsuur van 29 september 2018](#)). Dit zijn ook problemen waar je als pleegouder mee te maken krijgt. De GGZ is zich aan het terugtrekken en kinderen met zware psychiatrische problematiek komen elders terecht, waar maar plek is. Kinderen gaan van pleeggezin naar gezinshuis en uiteindelijk - via “de lopende band” – richting gesloten jeugdzorg. Van januari tot mei komen er in Nederland 4 gesloten jeugdinstellingen bij. Dat was niet de bedoeling.

In 2013 heeft de vakgroep van Van der Helm voor het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (“VWS”) een onderzoek gedaan naar het aantal kinderen dat ‘op drift was’. VWS dacht aan 15 kinderen, het bleken er meer dan 300. De resultaten van het onderzoek mochten niet gepubliceerd worden. Ze zijn echter wel op de eigen website van Van der Helm te vinden.

Als een kind in een gezinshuis terecht komt heeft het gemiddeld al 3,6 plaatsingen achter de rug, en soms wel 23 of 24 plaatsingen. Van der Helm geeft een voorbeeld van een kind uit een pleeggezin dat voor de vierde keer van school moet wisselen en nu naar het speciaal onderwijs gaat. Een kind raakt steeds zijn vriendjes kwijt, wijt het aan zichzelf, denkt dat hij iets fout doet terwijl wij eigenlijk met zijn allen iets fout doen. Als dit kind eerder naar het speciaal onderwijs was gegaan had het veel minder faalervaringen gehad. Het gedrag van het kind wordt steeds moeilijker, de pleegouder heeft hier veel moeite mee.

Druk van het onderwijs

Henriette Post geeft aan dat haar man op een cluster 4-school werkt waar de focus zo op leerprestaties ligt dat er te weinig ruimte is voor zaken die kinderen hier 15 jaar geleden leerden: samen eten, klussen werkhouding aanleren, op tijd op school zijn. Vroeger mocht hij rustig een paar uur met de kinderen het bos in om hout te hakken, nu is hier geen ruimte meer voor. Leraren haken af.

Van der Helm geeft aan dat er ook goed nieuws is. Met De Onderwijsspecialisten (een organisatie waaronder een aantal scholen voor speciaal onderwijs in het oosten van het land vallen) hebben we een traject gelopen om het klimaat op scholen te verbeteren en de druk van het onderwijs te halen. De inspectie is hiermee akkoord gegaan. Ondanks dat we veel lessen van de vakken wiskunde, Nederlands en Engels eruit hebben geknikkerd zag je dat kinderen meer gingen leren. Eén van de scholen heeft zelfs het predicaat excellent gekregen. Hij geeft het voorbeeld van een jongen in een time-out klas met 4/5 kinderen die tegen het eind van de schooldag op tafel gingen liggen, waarbij het voor de leerkracht een heel gevecht werd om hem hiervan af te krijgen. De kaars was op aan het eind van de dag. Van der Helm adviseert op zo’n moment iets anders te gaan doen, buiten school. De maandag daarna gaat diezelfde

klas naar de kinderboerderij. Er is dan net een dood lammetje geboren en die week volgt een project over leven en dood. De hele week is er geen incident in de klas. Op die manier scholen opvoeden helpt wel. Van der Helm en zijn collega's zijn erin geslaagd om scholen waar heel veel incidenten waren, bijna incidentvrij te krijgen. Meer informatie over dit project staat op de site van De Onderwijsspecialisten. Het is belangrijk dat er op een school een klimaat is waarin kinderen zich veilig voelen.

Morele en juridische plicht naar kinderen

Het is niet goed als kinderen niet weten waar ze volgende maand hun verjaardag vieren en steeds van school moeten wisselen. De minister heeft een mooi actieplan gemaakt op dit gebied, maar hiervoor geen extra geld ter beschikking gesteld. Daar heeft Van der Helm kritisch op gereageerd. Hij vindt dat we een morele en juridische plicht naar onze kinderen hebben, niet alleen dat ze niet worden verwaarloosd, misbruikt en mishandeld, maar ook om te voorkomen dat ze van plek naar plek zwerven.

Pleegzorg geen vuilnisbak

De minister (Hugo de Jonge) denkt dat ieder kind in een pleeggezin kan. Dit is een giftige cocktail van wensdenken en bezuinigen; het kan niet. Als je vraagt wie dit bedacht heeft kijkt iedereen weg. Pleegzorg is niet de vuilnisbak van alles wat in de jeugdzorg niet kan worden opgelost. Je moet geen kinderen in de pleegzorg hebben die zich snijden tot op het bot. Dat houdt je niet vol. Van der Helm geeft het voorbeeld van een jongen van 16 die in een pleeggezin komt waarbij niet aan het gezin is verteld dat er sprake is van een zedenachtergrond, terwijl in het gezin een autistisch meisje woonde waarmee het voor zijn komst goed ging. Nu zijn beide kinderen weg uit het pleeggezin. De jongen zit in een gesloten instelling en het meisje (en de pleegouders) in de kreukels. Dit soort verhalen hoort Van der Helm vaker. Jeugdzorgorganisaties spelen mooi weer; houden de schone schijn op; maar zo is het gewoon niet.

Ondersteuning pleegouders en gezinshuizen

We moeten goed gaan kijken wat kinderen nodig hebben en hoe pleegouders en gezinshuisouders beter ondersteund kunnen worden. Voor ondersteuning van gezinshuisouders is subsidie ter beschikking gekomen. Vorige week is er een eerste bijeenkomst geweest aan de hand van een aantal casussen. Een van de eerste uitkomsten is: Regel voordat je als pleegouder een kind met veel negatieve jeugdervaringen opneemt al wat er gaat gebeuren als het misgaat, zodat je niet tegen lange wachtlijsten aanloopt. Neem het kind niet op als dit niet wordt geregeld, want je weet: de kans is groot dat het een keer misgaat. Van der Helm belooft de LOPOR dat hij hen op de hoogte zal houden van de resultaten van de ondersteuning van de gezinshuisouders.

Samenleving steeds competitiever

We moeten weer van onze kinderen leren houden, en als ze het niet getroffen hebben in hun leven moeten we nog meer van hen houden. Dat gaat niet vanzelf. De samenleving wordt steeds complexer en competitiever. Dat is voor kinderen die het niet getroffen hebben, kinderen met een achterstand of een hoofd vol trauma's, een probleem. Falen is geen optie meer. Kinderen worden al vanaf de kleutergroep met elkaar vergeleken. (Vanuit de vergadering komt de mededeling dat de verplichte citotoets voor kleuters verdwijnt.) We moeten allemaal naar de havo, beschermde banen verdwijnen, onze premier heeft een mantra: eigen kracht. Dat is leuk als je heel veel eigen kracht hebt maar niet als je die niet hebt. Er is minder tolerantie voor afwijkend gedrag.

Pleegouders: accepteer geen kinderen met te zware problematiek

In jeugdzorg en onderwijs wordt steeds meer ambulante gewerkt. Dit is goed maar je moet hier wel de infrastructuur voor hebben en niet eerst instellingen sluiten waardoor kinderen met zeer zware problematiek in pleeggezinnen terecht komen. Dit is slecht voor pleegkinderen en slecht voor pleegouders. Als je een kind verliest doet dit ontzettend veel pijn. De boodschap van Van der Helm aan pleegouders is: accepteer dit niet want je kunt het niet; hij zou het zelf ook niet kunnen. Vanuit de vergadering wordt hierop aangegeven dat je niet altijd alle informatie krijgt zodat je soms niet weet waar je aan begint. Daarop volgt een voorbeeld van Van der Helm over pleegouders die niet zijn geïnformeerd dat een kind twee pedagogische medewerkers met een mes heeft gestoken. Dat werd pas duidelijk nadat een pleegouder geconfronteerd was met het kind met een mes in de hand, onder aan de trap.

Beter naar pleegouders luisteren

De instellingen concurreren met elkaar over aanbestedingen, zijn druk bezig met andere dingen dan met pleegzorg. "Ik ken pleegouders van kinderen met ernstige problemen die al een jaar geen voogd of gedragsdeskundige gezien hebben.", aldus Van der Helm. Er is een personeelstekort. Het speciaal onderwijs loopt weer vol. De minister denkt dat alle kinderen in een pleeggezin kunnen. Het is erg belangrijk dat er beter naar pleegouders wordt geluisterd, dan blijkt uit de praktijk die door Van der Helm wordt waargenomen. Als dit niet gebeurt wordt de afbreuk alleen maar groter.

Veel behandelingen helpen niet

Onderzoekers Hilde Tempel (Accare) en Charlotte Vissenberg (Windesheim Flevoland) hebben [onderzoek gedaan naar 32 dossiers van kinderen in residentiële behandeling](#) en vonden maar één keer een verklarende analyse over wat er met een kind aan de hand was. Slechts vier keer vonden ze een evidence based behandeling - een behandeling gebaseerd op wetenschappelijk inzicht. Het Nederlands Jeugd Instituut ("NJI") kent 237 interventies. Bij het grootste deel hiervan is niet wetenschappelijk aangetoond dat ze effectief zijn. Sommige interventies doen zelfs kwaad. Vaak wordt behandeling ingezet die niet aansluit op het onderliggend probleem. Een kind dat krast, spuugt en anorexia heeft wordt als een kind met 'puberproblemen' in een pleeggezin geplaatst. In een IQ-test afgenomen in een crisissituatie scoort ditzelfde kind te laag en wordt het ten onrechte ook nog binnen een dagbesteding geplaatst.

We concentreren ons op dit moment nog te veel op DSM-diagnoses (DSM staat voor Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) van kinderen terwijl we inmiddels wel weten dat dit niet klopt. Het medisch model werkt niet in de jeugdpsychiatrie. Kinderen met problemen hebben vaak meerdere problemen, maar deze komen op verschillende manieren naar buiten, bij jongens vaker via agressie, bij meisjes via zelfbeschadiging. We moeten meer kijken naar de onderliggende problemen. Er worden allerlei diagnoses gesteld, maar het onderliggend probleem, bijvoorbeeld misbruik, wordt niet of te laat gezien. Kinderen krijgen hierdoor behandelingen die niet werken. We moeten niet nog meer behandelingen gaan ontwikkelen maar we moeten terug naar de basis. Van der Helm heeft hiervoor op basis van een aantal wetenschappelijke onderbouwingen een eenvoudig model ontwikkeld dat in tegenstelling tot de DSM-diagnoses voor iedereen te begrijpen is.

Model van Engel

Tegenwoordig wordt steeds vaker uitgegaan van het al oudere biosociale model van Engel. Als kinderen een probleem hebben dan komt dit deels door biologische oorzaken: erfelijke factoren, geboortetrauma, gebruik van drank of drugs tijdens de zwangerschap etc. Er zit een sterke erfelijke component in. Dit is

belangrijk om te onderkennen, omdat je weet dat bepaalde problemen zich later gaan voordoen. Een hulptraject kan dan tijdig gerealiseerd worden. Er zijn ook psychologische verschillen. Het ene kind heeft een karakter dat beter leerbaar is dan het andere. Ook dit is in een vroeg stadium te zien. Verder zijn er sociale problemen waarvan we vaak lang niet alles weten. Zo komt seksueel misbruik bij meisjes uit probleemgezinnen relatief vaker voor dan bij meisjes uit gewone gezinnen. De combinatie van biologische, psychologische en sociale oorzaken leiden tot negatieve jeugdervaringen; deze stapelen; hoe meer negatieve jeugdervaringen, hoe groter de problemen later. Gevolg van negatieve jeugdervaringen en trauma's is dat de cognitieve en sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen stagneert. Als een kind van 3 stampvoetend in de winkel staat omdat het geen snoepje krijgt is dit schattig; bij een kind van 15 niet meer. Kinderen krijgen moeilijk aansluiting. Andere kinderen vinden hen kinderachtig. Ook de persoonlijkheidsontwikkeling van deze kinderen loopt vaak enorm achter. Gevolg: kinderen zijn beïnvloedbaar en krijgen foute vriendjes. Recent onderzoek toont aan dat onder externaliserend gedrag van kinderen als agressie en boosheid altijd internaliserend gedrag schuilgaat, zoals negatieve emotionaliteit, een laag zelfbeeld of angst. We zien alleen maar het opstandig gedrag. Kinderen zijn vaak dader en slachtoffer tegelijk. Hieronder zit pijn. Als we dit beseffen kunnen we beter met kinderen omgaan.

Wat werkt wel

Wat werkt wel? Kinderen hebben als eerder gezegd verbondenheid, competentie en autonomie nodig. Als het klimaat thuis, in de groep of in het gezinshuis en op school goed is, zullen problemen niet allemaal verdwijnen maar je hebt wel een basis waarmee je voorkomt dat problemen sterk verergeren. Inmiddels is er ook voldoende onderzoek dat aantoont dat wanneer het klimaat thuis goed is, de cognitieve en sociaal emotionele ontwikkeling verder gaat en de persoonlijkheidsontwikkeling groeit.

Als we naar kinderen kijken, kunnen we al weten wat we moeten doen om te voorkomen dat dingen uit de hand lopen. De juiste hulp kan dan tijdig ingezet worden. Probleemanalyses worden onvoldoende gemaakt. Wanneer besluiten genomen moeten worden kan het opstellen van een verklarende analyse van belang zijn, zeker ook wanneer de rechter een beslissing moet nemen.

We kunnen problemen voorzien als we weten welke trauma's en negatieve jeugdervaringen er zijn. We moeten ook kijken naar het gedrag van een kind, liefst voordat je een kind in huis neemt. Je moet hierop voorbereid zijn. En we moeten kijken hoe het staat met de cognitieve en sociaal emotionele ontwikkeling van een kind; de persoonlijkheidsontwikkeling, de kwetsbaarheid en de weerbaarheid. Vanaf dat een kind 6/7 jaar is, is het ook erg belangrijk te weten wat een kind zelf wil.

Weet je deze zaken niet, dan kom je voor onaangename verrassingen te staan. Ben je wel op de hoogte, dan kun je voordat een kind binnen is al hulp organiseren.

Albert geeft aan dat het probleem waar pleegouders tegenaan lopen is dat pleegzorgorganisaties informatie over het biologisch gezin niet delen vanuit privacyoverwegingen. Het mag waarschijnlijk wel, maar men zegt dat het niet mag en daarmee is de kous dan af. Vanuit de vergadering wordt bovendien gewaarschuwd dat kinderen niet meteen een stempel mogen krijgen als ze uit een bepaald gezin komen.

Tot slot

Je moet zorgen voor een goede onderbouwing, een stabiele plek en een veilig klimaat. Het is allemaal niet zo ingewikkeld, eigenlijk weten we wel wat we moeten doen, we moeten het alleen nog maar doen.

Peer van der Helm wordt bedankt voor zijn bijdrage en verlaat de vergadering omdat hij op basis van een gebeurtenis dit weekend nodig onderweg moet naar een meisje waarmee hij regelmatig contact heeft.

Naar aanleiding van de presentatie:

- Albert: een aantal van de zaken door Peer van der Helm genoemd komt ook terug in de evaluatie van de Wet verbetering positie pleegouders (opgegaan in de Jeugdwet). Het rapport van de evaluatie is klaar maar gaat eerst naar de Kamercommissie en mag nog niet met de vergadering gedeeld worden. Albert heeft contact gehad met een journalist van het Nederlands Dagblad en zal zodra het rapport openbaar wordt contact met hem opnemen in een poging publiciteit te genereren. Nu is essentieel dat vanuit de LOPOR met Kamerleden wordt gesproken in de aanloop naar deze evaluatie. De LOPOR moet tegen de minister ingaan die het in de visie van Van der Helm allemaal veel te gemakkelijk opvat. Voor de zomer wil het bestuur als het kan zoveel mogelijk fracties bezoeken. De aanwezige POR-leden worden uitgenodigd zich aan te melden om een bestuurslid te vergezellen bij deze bezoeken. Uitgangspunt is dat de gesprekken steeds met twee afgevaardigden vanuit de LOPOR worden gevoerd, waaronder ten minste één bestuurslid.
- Albert belooft zich ervoor in te zetten het evaluatierapport zo snel mogelijk te mogen delen met de pleegouderraden.
- Leo stelt voor een bijeenkomst te organiseren met alle fractieleden die bij pleegzorg betrokken zijn en Peer van der Helm hier zijn verhaal van vandaag te laten doen, met aansluitend een forumdiscussie. Ook een bijeenkomst waar alle media worden uitgenodigd zou volgens Leo een optie zijn. Albert geeft aan vanuit het bestuur nog geen toezeggingen te doen over een dergelijke bijeenkomst maar het idee op zich wel een goede gedachte te vinden.

11. Rondvraag:

- Schriftelijke vraag van Karin Gruyters van POR Xonar: Xonar verwacht dat pleegouders vanuit de pleegvergoeding sparen voor hun pleegkind. Zijn er andere voorzieningen die pleegouders verplichten te sparen voor hun pleegkind? POR Jutz geeft aan dat in het overzicht van de opbouw van de pleegvergoeding spaargeld wel is ingecalculeerd maar dat sparen geen harde eis is.
- Volgende vergadering: waarschijnlijk een zaterdag in november, datum volgt zodra deze bekend is.

12. Sluiting

Albert Elzinga bedankt de aanwezigen voor hun komst en sluit de vergadering.

Actielijst:

	Actiepunt	Wie	Wanneer
1711.6	Tussentijds delen informatie over activiteiten LOPOR met leden, ook over de 5 thema's die samen met NVP en SBPN zijn vastgesteld.	bestuur	Doorlopend
1803.1	Visiestukken en andere documenten die voor alle pleegouderraden van belang zijn sturen naar de secretaris: loporinfo@gmail.com Deze deelt ze met de pleegouderraden.	Allen/secretaris	doorlopend
1803.10	Data bestuursvergaderingen bekend maken aan leden.	Bestuur/secretaris	Wanneer bekend/doorlopend
1803.8	Statutenwijziging passeren bij notaris	Bestuur	Nadat er draagvlak is bij Jeugdzorg Nederland
1904.1	Gesprek plannen met Caro Helder en serviceproviders over nieuwe website	Bestuur/Caro Helder	
1904.2	Gesprekken plannen met verantwoordelijken Jeugdzorg in de Kamer n.a.v. rapportage evaluatie Wet Verbetering positie pleegouders en punten naar voren gebracht tijdens presentatie Peer van der Helm inclusief belastingelementen	Bestuur	Voor de zomer